

خشکسالی

پایان راه گندم نیست

ندارند یا اینکه با غرض صحبت می‌کنند. وی در عین حال تصریح می‌کند: خشکسالی نه تنها در ایران بلکه در کشورهای پیشرفته جهان نیز تاثیر منفی بر جای گذاشته است. به طوری که استرالیا به عنوان قطب صادرات جو و روسیه تولیدکننده عمده گندم در جهان صادرات خود را در سال جاری به میزان چشمگیری کاهش داده‌اند.

راهکارها

سال آینده در صورت تداوم خشکسالی بار دیگر با چالش‌های متعددی در زمینه تولید و تامین گندم مورد نیاز مواجه هستیم. لذا لازم است از هم‌اکنون:

- کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان هواشناسی، وزارت جهاد کشاورزی، کارشناسان و متخصصان بخش کشاورزی، مدیران سابق بخش و نمایندگان تولیدکنندگان و گندم‌کاران از هم‌اکنون در این خصوص چاره‌اندیشی کنند.

- استفاده بهینه از گندم در زمینه روش‌های پخت، فرهنگ صحیح مصرف و هدفمندسازی یارانه نان با سرعت بیشتری پیگیری شود.

- توجه ویژه‌ای به گندم‌کاران در زمینه تهیه نهاده‌ها از جمله بذر، کود، سم و... شود و در نهایت تضمین لازم برای خرید عادلانه و به موقع گندم تولیدی آنان داده شود.

- نقشه‌ای کامل و راهبردی از مزیت‌های کشاورزی کشور و امکان کشت محصولات مختلف بر اساس شرایط جغرافیایی و اقلیمی مناطق مختلف تهیه شود تا از این پس الگوی کشت بر اساس قابلیت‌های منطقه تعیین شود.

چرا که بسیاری از کشورها نیز شرایطی مشابه امسال ایران را تجربه کردند، اما ناگزیر به انجام این حجم وسیع واردات نیستند.

علاج واقعه بعد از وقوع!

در سال ۱۳۷۷ ایران با شش میلیون و ۸۰۰ هزار تن واردات گندم، بزرگترین واردکننده این محصول در دنیا بود. این روند از سال‌های ۷۸ تا ۸۲ نیز با واردات حدود ۴ میلیون تن در هر سال ادامه یافت. اما از سال ۸۳ طرح‌های دولت برای خودکفایی به بار نشست و در آن سال در گندم خودکفا شدیم. این روند تا سال گذشته در حالی کمابیش ادامه یافت که کارشناسان در خصوص عوامل پایداری خودکفایی و همچنین رسیدگی بیشتر به مزیت‌های کشاورزی هشدار داده بودند. ضمن آن که عکس‌العمل دیر در خصوص پیامدهای خشکسالی عملاً بخش را خلع سلاح کرد. ذخیره‌سازی گندم در سال گذشته که می‌توانست با توجه به قیمت بسیار پایین‌تر گندم در آن زمان صرفه‌جویی قابل ملاحظه‌ای را به همراه داشته باشد، صورت نگرفت تا دولت امسال مجبور به خرید گندم خارجی به قیمت هر تن ۴۱۰ دلار و در نتیجه خروج ۲ میلیارد و ۴۶ میلیون دلار ارز برای واردات ۶ میلیون تن گندم باشد.

منتقدان مغرض یا ناآگاه

اما سخنگوی وزارت جهاد کشاورزی کاهش تولید محصول‌های کشاورزی از جمله گندم در سال زراعی گذشته و وابستگی مجدد به واردات گندم را ناشی از دو عامل خشکسالی و سرمازدگی می‌داند و می‌گوید: کسانی که در این خصوص انگشت اتهام به سوی وزارت جهاد کشاورزی دراز کرده‌اند، یا نسبت به کشاورزی آگاهی

چندی پیش شبکه خبری بی‌بی‌سی ایران را به عنوان بزرگترین واردکننده گندم جهان، در سال جاری معرفی کرد.

این در حالی است که سازمان جهانی خواربار کشاورزی (فائو) پیش از این ایران را سومین واردکننده بزرگ گندم دنیا پس از مصر و برزیل نامید. به طوری که براساس تازه‌ترین آمار فائو، ایران در سال جاری با ۶ میلیون تن واردات گندم پس از مصر با ۷/۶ میلیون تن و برزیل با ۶/۶ میلیون تن واردات جایگاه سوم را به خود اختصاص داده است.

امان از خشکسالی

شکی نیست که خشکسالی امسال به غیر از گندم، اکثر محصولات کشاورزی کشورمان را به ورطه نابودی کشاند. این امر اما در گندم نمودی عینی‌تر یافت. چرا که سالانه بیش از ۵ میلیون تن گندم کشور از مزارع دیم تامین می‌شد که امسال به یکباره تمامی این مزارع به دلیل عدم وجود آب مناسب، خشک و بی‌محصول شدند. اما برخی کارشناسان معتقدند که مسوولان بخش کشاورزی که امسال مدام داد «امان از خشکسالی» سر می‌دهند، برای توجیه برخی کاستی‌ها و سوءمدیریت‌ها، خود به خشکسالی امان برده‌اند.

چرا فقط ایران؟

خشکسالی در سال جاری بخش عظیمی از کره زمین را در بر گرفت و به گفته کارشناسان هواشناسی و به نقل از پایگاه‌های خبری سراسری، اکثر کشورهای جهان با این معضل دست به گریبان بودند. با این اوصاف اما اینکه کشورمان با ۶ میلیون تن واردات به سومین واردکننده گندم دنیا مبدل شود، امری قابل تامل است.